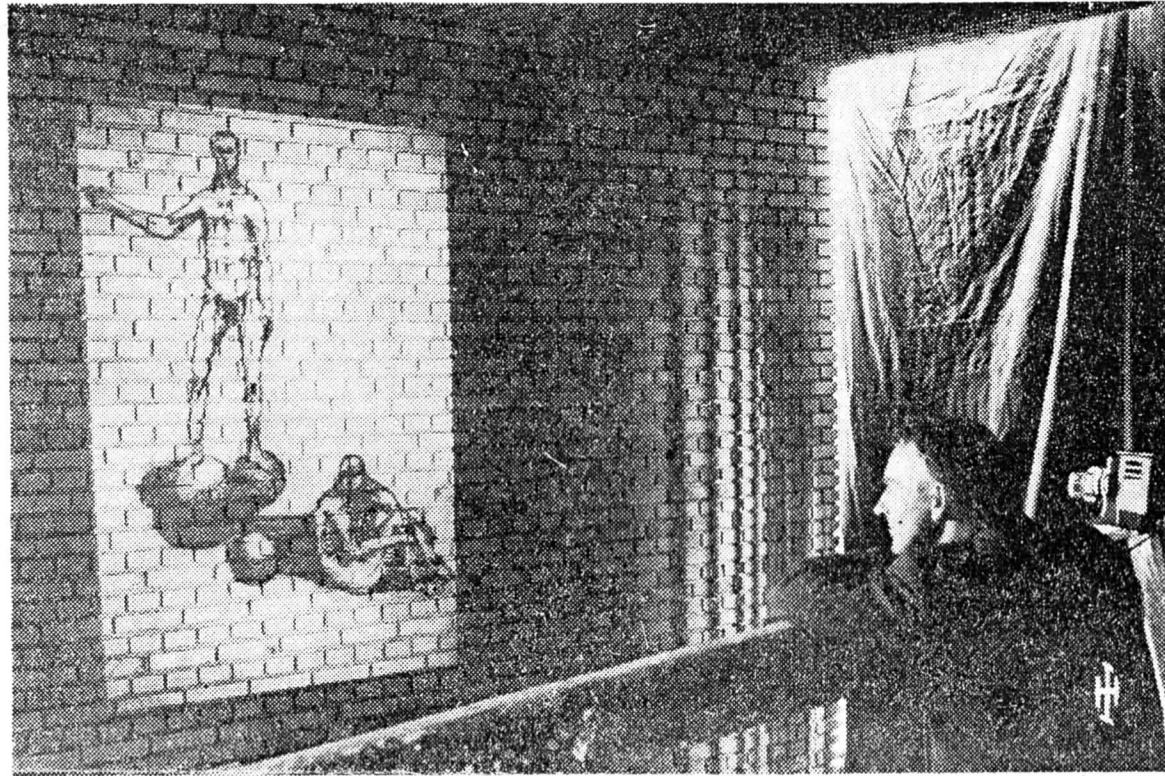

Jeg har nok gaaet paa det skrappeste akademi

Siger stenhugger-mesterens billedhuggersøn, der laver
træ-relief til boghuset

Morten Nielsen har projiceret sin film-skitse til relieffet op paa væggen, hvor figurerne til sin tid skal sidde. Det tog 3 timer at finde den rette placering og det bedste format.

EMANUEL NIELSEN var 22 aar og godt i gang som maler paa Det kgl. Akademi, da hans far, der var stenhuggermester i Frederiksværk, døde. Trods tro paa talentet og stor kærlighed til kunsten tog han

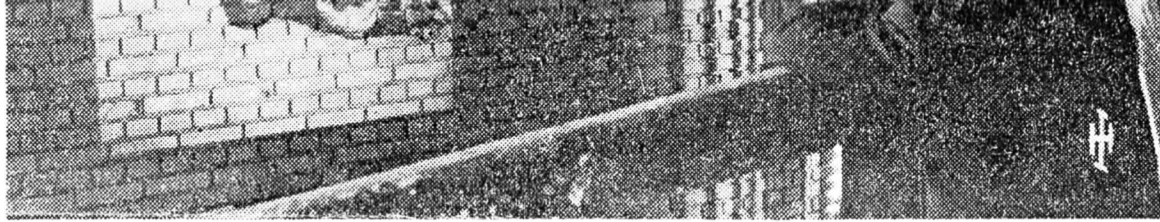
folkebibliotek, fortæller Morten Nielsen. Jeg gav mig straks i kast med de dejligste eventyr-figurer og var meget langt fremme, da jeg — nærmest tilfældigt — en dag opdagede, at det var et videnskabeligt institut, en akademisk højborg, der skulle smykkes.

Nu er mit relief blevet et billede

med — og vi kan ikke leve uden den.

*Han maatte ikke være
professionel*

Morten Nielsen er som kunstner endnu knap et navn for de fleste jyder, men Aarhus og omegn har dog i løbet af det sidste par aar faaet sin

Morten Nielsen har projiceret sin film-skitse til relieffet op paa væggen, hvor figurerne til sin tid skal sidde. Det tog 3 timer at finde den rette placering og det bedste format.

EMANUEL NIELSEN var 22 aar og godt i gang som maler paa Det kgl. Akademi, da hans far, der var stenhuggermester i Frederiksværk, døde. Trods tro paa talentet og stor kærlighed til kunsten tog han hjem for at fortsætte sin faders virksomhed. Han malede og omgikkes kunstnere, bl. a. hele familien Skovgaard, som ofte var kunder paa værkstedet.

I dette milieu er nu vokset tre sønner op, som allesammen er paa vej til at sætte præg i dansk kulturliv: maleren Niels Nielsen, billedhuggeren Morten Nielsen og arkitekten Ole Nielsen, som netop har vundet konkurrencen om Østerbyens Kirke i Esbjerg, hvor kgl. bygningsinspektør, arkitekt C. F. Møller sad i dommer-komiteen.

Tog fejl

Det var ogsaa C. F. Møller, der tog initiativet til at opfordre Morten Nielsen til at give udkast til en udsmykning af hoved-indgangen til det nye statsbibliotek i Aarhus. Udkastet gjorde saa dybt indtryk, at Statens Kunstfond paatog sig bekostningen og skænkede værket til Aarhus Universitets nye bibliotek.

Nu har Morten Nielsen været i byen for at finde ud af proportioner og placering, inden han begynder det egentlige arbejde: at skære sine relief-figurer ud i træ.

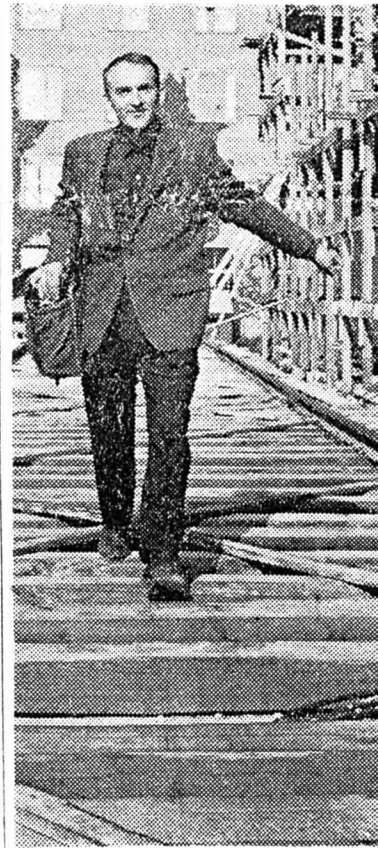
Resultatet blev naaet ved at projicere et raat udkast til gruppen op paa muren med lysbilledapparat, og efter tre timer var baade arkitekt og kunstner tilfredse og enige.

Det haster ikke saa meget: relieffet skal først være paa plads, naar det nye statsbibliotek indvies. Formentlig først om 1½ aar...

— Morsomt nok tog jeg fejl og troede, jeg skulle udsmykke et

folkebibliotek, fortæller Morten Nielsen. Jeg gav mig straks i kast med de dejligste eventyr-figurer og var meget langt fremme, da jeg — nærmest tilfældigt — en dag opdagede, at det var et videnskabeligt institut, en akademisk højborg, der skulle smykkes.

Nu er mit relief blevet et billede paa den unge videnskab, som skrider sejrrikt ud i universet med den gamle kultur siddende ved sine fødder. Næsten slidt op? siger De. Jamen, uden kontakt med den gamle kultur kommer vi ikke videre. Den maa

Paa vej over arbejdspladsen ved Aarhus Universitet.

med — og vi kan ikke leve uden den.

Han maatte ikke være professionel

Morten Nielsen er som kunstner endnu knap et navn for de fleste jyder, men Aarhus og omegn har dog i løbet af det sidste par aar faaet sin del af den nu 40-aarige produktion.

Det begyndte med, at Else Kai Sass paa Decembristernes udstilling i København købte en polykrom Harlekin-figur til Aarhus Museum. For et halvt aar siden fulgte C. F. Møllers opfordring og for et par uger siden modtog Odder Sygehus som gave fra Ny Carlsberg-fondet en figur — en mand med et lam paa armen — som netop er stillet op ved sygehusets hovedindgang.

I virkeligheden ligger der en næsten 20-aarig udvikling bag Morten Nielsens fremrykning paa det danske kunstner-parnas.

— Jeg er jo stenhugger, haandværker, fortæller han, og var — ligesom mine brødre har været det — fars hjælper hjemme paa værkstedet. I 1942 sendte jeg første gang ind til Kunstnernes Efteraarsudstilling og fik en skulptur antaget. To aar efter blev jeg opfordret til at lave Frihedsmonumentet til Christmas Møllers Plads paa Amager.

Dristigt af komiteen, ja, jeg var jo faktisk kun en stenhuggersvend med brev og det hele, men paa den anden side: var det ikke kun en ung mand, selv aktiv med, som kunne lave det rigtige i den anledning? Jeg synes, det er rigtigt, at det ikke blev en professionel billedhugger.

Det blev et billede paa ungdom, og nu bagefter kan jeg godt se dets mangler, men det bærer i hvert fald bud om de idealer, der besjælede os unge i 1940—45.

Han ler: — Det er 5 meter højt med soklen og hovedfiguren 2½ meter. Jeg huggede hvert slag selv — og jeg troede aldrig, det fik ende. Nu skal jeg til at skære relief-figurerne til Aarhus i træ, en ameri-

kansk træsort, dødt træ, temmelig let, der ikke skulle kunne revne.

Stadig haandværker — heldigvis

— Nu far er død, har vi solgt stenhugger-værkstedet, men det har været sundt med den skole, vi fik hjemme.

Jeg vil sige til alle, der skal arbejde med kunst, at de skal lære haandværket, have en bund, en tradition bag sig. Ellers bliver det saa overfladisk altsammen.

Nej, jeg er autodidakt, som det hedder. Ikke akademiker, og jeg siger heldigvis. Jeg har nok gaaet paa et skrapere akademi end nogen af de andre.

Jeg dyrker altid mennesker. Det er dem, det drejer sig om. Det kan nok være, at det er lidt umoderne i dag, men jeg har det nu saadan, at selv om der ikke foreligger nogen bestilling, har jeg altid en buste i gang. Det er sundt. Der bestemmer man nemlig ikke selv. Man kan ikke snyde. Maa hele tiden have for øje, hvad det er, det gælder. Det kan kontrolleres, og jeg synes ikke, at et arbejde er spændende, hvis man ikke kan faa en kontrol paa det.

En fin arbejdsgiver

Det her med en streg op og en streg ned, en klump her og en klump der, det er jo bare uendeligt.

Tro nu ikke, at jeg er imod alt abstrakt, for det kommer skam an paa, hvem der laver det, men det er nu min overbevisning, at mange af dem, der staar og laver

saadan noget, i gamle dage bare ville have været stukkatører eller marmorere. Men det kan sælges i dag. Alle skal have noget paa væggen. Og det kan ikke være kunst alt sammen. Verden vil jo bedrages, og den bliver det.

Morten Nielsen slutter:

— Jeg er glad for at skulle lave dette her til Aarhus for Statens Kunstfond. Jeg tror, at dette nye foretagende vil bringe lykke med sig, at det vil stimulere dansk kunstliv paa sund vis. Fordi der her er tale om en arbejdsgiver, der, naar skitsen er godkendt, ikke blander sig i, hvordan tingene laves. Stiller kunstneren frit med sit ansvar. Det synes jeg, er en fin arbejdsgiver.

Georg André sen